

Дисципліна з підготовки магістра стоматології:

Ортодонтія

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	ОПП Стоматологія, 2022
Рівень вищої освіти	другий
Навчальний рік	2026-2027
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	2,5 кредити ЄКТС
Курс / семестр	4/VII-VIII
Укладач (і)	Доцент ЗВО Олена ПОПОВА
Викладачі, гостьові лектори	Доц., к.мед.н. Тетяна ЗАКАЛАТА, доц.,к.мед.н. Дмитро КАСЬЯНЕНКО, ас. Ростислав ІВАНОВ
Місце проведення, контакти	Кафедра стоматології дитячого віку, вул. В.Стуса 2/19, child.stom@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Програма дисципліни «ортодонтія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми Стоматологія, циклу професійної підготовки магістра, розрахована на 2,5 кредити, які здобувачі освіти засвоюють на 4му році навчання. Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «ортодонтія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки.

Предметним напрямком програми є ознайомлення з віковими особливостями розвитку зубощелепного апарату людини в антенатальному та постнатальному періоді, морфо-функціональною характеристикою тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу, програма орієнтована на отримання знань про вікові характеристики фізіологічних та

патологічних видів прикусів, методи та послідовність обстеження ортодонтичних хворих (клінічних і додаткових), характеристику ортодонтичної апаратури, оновні принципи і методи лікування пацієнтів із зубощелепними аномаліями та деформаціями.

Передреквізити освітнього компоненту – анатомія людини, матеріалознавство, хімія, фізика, біологія, пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета вивчення ортодонтії визначається **кінцевими цілями**, що встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно блоку її змістових модулів (природничо-наукова підготовка), і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульовано через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей, до кожного модулю або змістового модулю сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Конкретні цілі вивчення ортодонтії

1. Аналізувати результати обстеження ортодонтичного хворого:
 - з аномаліями розмірів окремих зубів;
 - з аномаліями форми окремих зубів;
 - з аномаліями кількості окремих зубів;
 - з діастемами та тремами;
 - зі скупченістю зубів;
 - із тортоаномаліями;
 - з вестибуло-оральним положенням зубів;
 - з прогнатичними формами прикусу;
 - з прогенічними формами прикусу;
 - з відкритим прикусом;
 - з глибоким прикусом;
 - з одно-або двостороннім перехресним прикусом.
2. Визначити диспансерні групи нагляду за ортодонтичними хворими і профілактичні заходи в групі з факторами ризику:
 - з аномаліями розмірів окремих зубів;
 - з аномаліями форми окремих зубів;
 - з аномаліями кількості окремих зубів;
 - з діастемами та тремами;
 - зі скупченістю зубів;
 - із вестибуло-оральним положенням зубів;
 - з прогнатичними формами прикусу;
 - з прогенічними формами прикусу;
 - з одно- або двостороннім перехресним прикусом.
3. Визначити провідні синдроми і симптоми в ортодонтичній практиці:
 - асиметрія обличчя;
 - біль в кістках обличчя;
 - вкорочення верхньої губи;
 - вкорочення м'якого піднебіння;
 - гугнявість (відкрита та закрита);
 - деформація кісток лицевого скелету;
 - змінений колір зубів;
 - зміни міжальвеолярного простору;
 - зруйновані зуби;
 - конвергенція (дивергенція) зубів;
 - наявність щілинних дефектів обличчя;
 - обмеження у відкриванні рога;
 - порушення пропорцій обличчя;
 - рухомі зуби.

4. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки.
5. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтчному прийомі
6. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз зубощелепних аномалій та деформацій:
 - аномалії розмірів окремих зубів;
 - аномалії форми окремих зубів;
 - аномалії кількості окремих зубів;
 - діастем і трем;
 - скупченості зубів;
 - тортоаномалії;
 - вестибуло-орального положення зубів;
 - прогнатичних форм прикусу;
 - прогенічних форм прикусу;
 - відкритого прикусу;
 - глибокого прикусу;
 - одно- або двостороннього перехресного прикусу.
7. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в ортодонтчній практиці:
 - при асиметрії обличчя;
 - при виникненні болю в кістках обличчя;
 - при вкороченні верхньої губи;
 - при вкороченні м'якого піднебіння;
 - при гугнявості (відкритій та закритій);
 - при деформаціях кісток лицевого скелету;
 - при зміненому кольорі зубів;
 - при зміні міжальвеолярного простору;
 - при зруйнованих зубах;
 - при конвергенції (дивергенції) зубів;
 - при наявності щілинних дефектів обличчя;
 - при обмеженні у відкриванні рота;
 - при порушеннях пропорцій обличчя;
 - при рухомості зубів.
8. Проводити диференційну діагностику захворювань зубощелепного апарату:
 - при аномаліях розмірів окремих зубів;
 - при аномаліях форми окремих зубів;
 - при аномаліях кількості окремих зубів;
 - при діастемах і тремах;
 - при скупченості зубів;
 - при тортоаномаліях;
 - при вестибуло-оральному положенні зубів;
 - при прогнатичних формах прикусу;
 - при прогенічних формах прикусу;
 - при відкритому прикусі;
 - при глибокому прикусі;
 - при одно- або двосторонньому перехресному прикусі.
9. Проводити диференційну діагностику соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів у дитячому віці:
 - вадами серця;
 - епілепсією;
 - бронхіальною астмою;
 - цукровим діабетом;
 - ВІЛ-інфекцією/СНІД;

- вірусним гепатитом;
- дифтерією;
- туберкульозом.

10. Проводити обстеження ортодонтичних хворих:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скупченістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів;
- з прогнатичними формами прикусу;
- з прогенічними формами прикусу;
- з відкритим прикусом;
- з глибоким прикусом;
- з одно- або двостороннім перехресним прикусом.

11. Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених зубощелепних аномалій та деформацій:

- аномалії розмірів окремих зубів;
- аномалії форми окремих зубів;
- аномалії кількості окремих зубів;
- діастем і трем;
- скупченості зубів;
- тортоаномалії;
- вестибуло-орального положення зубів;
- прогнатичних форм прикусу;
- прогенічних форм прикусу;
- відкритого прикусу;
- глибокого прикусу;
- одно- або двостороннього перехресного прикусу.

Завданнями навчальної дисципліни «Ортодонтія» є: вміння проводити обстеження стоматологічного хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів у ортодонтії, обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу; вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, ставити остаточний діагноз основних зубо-щелепних аномалій та проводити адекватне лікування зубо-щелепних аномалій.

Постреквізити – дитяча терапевтична стоматологія, дитяча хірургічна стоматологія, ортодонтія.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- **знати:**
 - особливості профілактики зубо-щелепних аномалій в різні вікові періоди;
 - вплив патогенних факторів на розвиток зубощелепно-лицевої ділянки в різні вікові періоди;
 - морфо-функціональні характеристики всіх періодів прикусу;
 - необхідність і доцільність зубного протезування у дітей;
 - основні групи дітей за ризиком виникнення зубощелепних аномалій;
 - узгодженість профілактичної роботи стоматологів дитячих та ортодонтів, а також з іншими спеціалістами;
 - обстеження ортодонтичного хворого, заповнення історії хвороби;
 - отримання контрольних моделей;
 - проведення допоміжних методів дослідження ортодонтичного хворого;

- припасування і фіксація незнімних і знімних конструкцій дитячих зубних протезів.

вміти:

1. Аналізувати результати обстеження ортодонтичного хворого;
2. Визначити диспансерні групи нагляд за ортодонтичними хворими і профілактичні заходи в групі з факторами ризику;
3. Визначити провідні синдроми і симптоми в ортодонтичній практиці;
4. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки.
5. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтичному прийомі
6. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз зубощелепних аномалій та деформацій;
7. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в ортодонтичній практиці;
8. Проводити диференційну діагностику захворювань зубощелепного апарату;
9. Проводити диференційну діагностику соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів у дитячому віці;
10. Проводити обстеження ортодонтичних хворих;
11. Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених зубощелепних аномалій та деформацій

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми: 3, 4, 19, 25, 26, 40 за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання: А, Б, В, Г, Д.

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу: 4, 5, 11.

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні): 4, 5, 11 пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань: А, Б, В, Г, Д.

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання: А, Б, В, Г, Д, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу: А, Б, В, Г, Д для різних верств населення та в різних умовах: 4, 7, 26, 38.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	8
Практичні заняття:	44

Самостійна роботи:	23
Всього	75

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тематичний план лекцій
1.	Дистальний прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
2.	Мезіальний прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
3.	Глибокий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
4.	Відкритий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
Тематичний план практичних занять	
1.	Аномалії окремих зубів «величини і форми».
2.	Аномалії кількості зубів. Надкомплектні зуби.
3.	Аномалії прорізування зубів.
4.	Аномалії положення зубів.
5.	Аномалії зубних дуг.
6.	Сагітальні аномалії прикусу. Дистальний прикус. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика дистального прикусу.
7.	Комплексне лікування дистального прикусу.
8.	Сагітальні аномалії прикусу. Мезіальний прикус. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика мезіального прикусу.
9.	Комплексне лікування мезіального прикусу та його прогнозування.
10.	Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус. Етіологія, патогенез, профілактика.
11.	Клініка та діагностика глибокого прикусу.
12.	Комплексне лікування глибокого прикусу.
13.	Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус. Етіологія, патогенез профілактика.
14.	Клініка та діагностика відкритого прикусу.
15.	Комплексні методи лікування відкритого прикусу.
16.	Трансверзальні аномалії прикусу. Перехресний прикус. Етіологія, патогенез, профілактика, клініка та діагностика.
17.	Комплексне лікування перехресного прикусу.
18.	Контрольне заняття.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	<u>Методи:</u> усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційний задач
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Проводиться на останньому практичному занятті і встановлюється за поточною успішністю відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
*Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf

** Підсумковий контроль - іспит	Проводиться під час екзаменаційної сесії за графіком іспитів (і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролі	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за екзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	----------------------

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій,

регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поведіння в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацюють навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри *стоматології дитячого віку* ; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальному закладі режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідаються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім

екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри https://www.vnmu.edu.ua/кафедра_стоматології_дитячого_віку) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/кафедра_стоматології_дитячого_віку Студенту/форма навчання очна/курс 2/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедр. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра> студенту/аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Базова :

1. Fields H. W., Larson B. E., Sarver D. M., Proffit W. R. Contemporary orthodontics. 7th ed. St. Louis : Elsevier, 2025. 768 p. ISBN 978-0-323-93071-0.
2. Mosby's orthodontic review / ed. by J. D. English, S. Akyalcin, T. Peltomäki. 3rd ed. St. Louis : Elsevier, 2025. ISBN 978-0-443-11876-0.
3. Premkumar S. Essentials of orthodontics. 5th ed. New Delhi : Elsevier India, 2026. ISBN 978-81-312-7266-4.
4. Temporary anchorage devices and clear aligners in clinical orthodontics / ed. by J. H. Park. 2nd ed. Hoboken : Wiley-Blackwell, 2026. ISBN 978-1-394-33022-5.
5. Management of the developing dentition and occlusion in pediatric dentistry / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 497–515. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_developdentition.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
6. Dinu S. et al. Timing of orthodontic intervention for pediatric Class II malocclusion: a systematic review on early vs. late treatment outcomes. Children. 2025. Vol. 12, no. 11. Art. 1533. DOI: 10.3390/children12111533.
7. Almugla Y. M., Shekhar M. G. Does early orthodontic treatment in mixed dentition improve long-term outcomes? A systematic review and meta-analysis. Medicina. 2025. Vol. 61, no. 10. Art. 1854. DOI: 10.3390/medicina61101854.
8. Comparative analysis of early Class III malocclusion treatments: a systematic review and meta-analysis. Children. 2025. Vol. 12, no. 2. Art. 177. DOI: 10.3390/children12020177.
9. Chakraborty D., Sahoo N., Dash B., Mohanty B., Jena S. Clinical effectiveness of clear aligner therapy during interceptive orthodontic treatment in adolescent patients: a systematic review and meta-analysis. Cureus. 2025. Vol. 17, no. 7. Art. e88157. DOI: 10.7759/cureus.88157.
10. El Guennouni B., Houb-Dine A., Ben Mohim H., Zaoui F. Orthodontic treatment of deep bite in mixed dentition and/or early permanent dentition: what about stability? A systematic review. International Orthodontics. 2025. Vol. 23, no. 2. Art. 100958. DOI: 10.1016/j.ortho.2024.100958.
11. Expert consensus on early orthodontic treatment of Class III malocclusion. International Journal of Oral Science. 2025. Vol. 17, no. 1. Art. 20.
12. Expert consensus on the clinical strategies for orthodontic treatment with clear aligners. International Journal of Oral Science. 2025. Vol. 17, no. 1. Art. 19.
13. Clinical guidelines for orthodontics. Version 2 / Dubai Health Authority. Dubai, 2026. URL: <https://dha.gov.ae/uploads/032026/82026339198.pdf> (дата звернення: 19.09.2026).
14. Смаглюк Л. В. Пропедевтика ортодонції : навч. посіб. / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. В. Ляховська. – Полтава : Копі Центр А. Ткаліч, 2021. – 202 с. – URL: https://orthodontic.pdmu.edu.ua/storage/educational_masters_dentistry_lecture_oc/files/C6WZZXLDAvqsLSoywVv3pFvM0HTNg5dGpLgDNHyp.pdf
15. Якимець А. В. Цифрові й клінічні протоколи використання ортодонтичних елайнерів : практ. посіб. лікарям-ортодонтам у роботі з системою елайнерів / А. В. Якимець, І. Л. Скрипник, Д. В. Лепорський. – Київ : Publish Pro, 2022. – 152 с. – ISBN 978-617-7533-94-7. – URL: <https://ir.librarynmu.com/handle/123456789/10431>
16. Куроедова В. Д. Логопедія в ортодонції : навч. посіб. / В. Д. Куроедова, Л. Б. Галич, Є. Є. Виженко, О. А. Стасюк. – Полтава : [б. в.], 2024. – 194 с. – URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/items/978ca50a-ad6b-450e-bef2-8670369f10c7>

Допоміжна :

1. Pediatric dentistry: infancy through adolescence / ed. by A. J. Nowak, J. R. Christensen, M. Geneser et al. 7th ed. Philadelphia : Elsevier, 2026. 656 p. ISBN 978-0-443-24617-3.

2. The Reference Manual of Pediatric Dentistry: 2025–2026 / American Academy of Pediatric Dentistry. Chicago : American Academy of Pediatric Dentistry, 2025. URL: <https://store.aapd.org/index.php/reference-manual-2025-2026.html> (дата звернення: 19.09.2026).
3. Vyas H., Gune N., Balgi P. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry: current concepts in clinical practice. Cham : Springer, 2025. 427 p. ISBN 978-3-031-98928-5. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2.
4. Marwah N. Textbook of pediatric dentistry. 5th ed. New Delhi : Jaypee Brothers Medical Publishers, 2025. 1112 p. ISBN 978-93-5696-101-2.
5. Periodicity of examination, preventive dental services, anticipatory guidance/counseling, and oral treatment for infants, children, and adolescents / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 312–324. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_periodicity.pdf (дата звернення: 19.09.2026).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
Сайт кафедри [https://www.vnmu.edu.ua/кафедра стоматології дитячого віку](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра%20стоматології%20дитячого%20віку)
Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>
Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій:
<http://www.pubmed.com>
Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com/pulmology>

Силабус з дисципліни «Ортодонтія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри Стоматології дитячого віку (протокол №1 від «_26_» _серпня_____ 2026 р.).

Відповідальний за курс
проф, д.мед.

Микола ДМІТРІЄВ

Зав. кафедри
проф, д.мед.

Микола ДМІТРІЄВ